Nro 10

KURYER LITEWSKI

W WILNIE DNIA 3. LUTEGO V. S. ROKU 1812

AUSTRYIA

z Wiednia 11 stycznia

Dnia 11 Arcy-xiąże Palatyn podał, iak mòwią, seymowi węgierskiemu arcy mocne pismo, w którem wyrażono: iż gdy prawo stanowienia systematu skarbowego należy do samego monarchy, iako króla węgierskiego, tudzież uskutecznienie onego, zaczym żadne uwagi ani sprzeciwienie się nieskłoni go do oddalenia się od tego, co było wyrzeczonym w patencie dnia 20 lutego 1811; z tego więc powodu, żąda od narodu węgierskiego, tak na rok bieżący iako i następny, 12tu milionów w biletach umarzaiących, ażeby tym sposobem uskutecznił powyższy plan skarbowy i zaradził nagłym potrzebom kraiu. Z resztą monarcha przychyli się zawsze do propozycyi skarbowych, które mu naród uczyni, i zamieni ie w prawo, skoro uyrzy w tym niezawodny ich pożytek.

Między propozycyiami finansowemi, uczynionemi przez seym węgier. Cesarzowi, ma się znaydować proiekt wystawienia banku narodowego dla węgrzynòw opartego na kredycie wszystkich właścicielów dóbr ziemskich. Bilety banku tego maią bydź opłacane gotowizną za każdem naypierwszém wezwaniem i przeto niewiększa bydź może ilość wexlów wydanych nad tę massę gotowizny, iaka w banku znaydować się będzie. Jeżeliby Cesarz zgodził się na ten proiekt, narod węgier. miał dadź gwarancyią na sto milionòw ryńskich w rewersach wymieniaiących dziś dawne bankocetle.

Z powodu upadłego kredytu publicznego, powstały wielkie i rozmaite processa o wynadgrodzenie strat na redukcyi: mianowicie bardzo wiele stracili ci, którzy zakupili wielkie summy bankocetli, rozumieiąc że te znacznie podniosą się w ostatnim terminie wymiany na rewersa wykupne. Z powodu tegoż zamieszania w papierach publicznych zakazano oficeròm wchodzić w szlubne związki, ażeby skarb publiczny niebył obciążany pensyiami dla wdów pozostałych. Wszakże mimo tych i innych klęsk powszechnie wszystkich dotykaiących, są ludzie litościwi, którzy ostatkami zasilaią cierpiących. Instytut ubogich po opędzeniu wszystkich wydatków ieszcze liczy w kassie 28,996 ryńskich. W Austryi w roku przeszłym liczono 25 domów miłosierdzia, a w tych utrzymywano 11,311 chorych z których tylko 1,220 umarło.

W Prezburgu stoi na załodze regiment gallicyyski; temi dniami przybył tam regiment niemiecki Xcia Wirtemberskiego. Mòwią że Xże Reus-Greitz obeymie komendę nad korpusem woyska, które zgromadzić się ma w Gallicyi.—W prowincyiach woyskowych i granicznych policzona ludność, okazała znaczną większość płci żeńskiey nad mezką; wszakże nie iest taką, iakaby bydź powinna ze względu że regimenta gr. czynnie działały na przeszłych woynach.

Słychać, iż dwór austr. dostarczy prowincyiom Illiryyskim zboża za kilka milionów franków, stosownie do umowy zawartey świeżo między dworami Wiedeńskim i Paryzkim. Dla tego, wszyscy poddani w Austryi, Czechach i Morawii, obowiązani zboże, siano i słomę dostawić do magazynow Cesarskich w naturze, a nie w pieniądzach, iak bywało w latach ostatnich. (*z Dzien. hamb.*)

ZWIĄZEK RENSKI

s Carlsruhe 17 stycznia

Dnia 12 załoga Frankfurtska odebrała rozkaz wyruszenia w drogę, a zatym udać się ma do Gdańska. Mòwią że na początku następuiącego miesiąca wyciągnie. Podobnież miał ruszyć drugi batalion w Fuldzie stoiący. (*Z gazety ryskiey.*)

Od brzegow Menu 21 stycznia

Z Nancy pod dniem 19 donoszą, że wszyscy piekarze, rzeźnicy i inni ludzie obozowi, którzy dawniey powołani zostali do korpusu obserwacyynego nad Elbą, iutro d. 20 udadzą się do swoiego przeznaczenia. Podług listow z Paryża, znayduiące się tam bataliony od 2go i 4go regimentu Szwaycarskiego maią udać się ieszcze w tym miesiącu do Wezel, gdzie połączą się z 2ma batalionami 3go regimentu z Nimegi. Podobnież 2 bataliony 1go regimentu z Bezancon maią pòyść do niższego Renu. (*Zuschauer.*)

z Frankfortu 22 stycznia

Niedawno rząd nasz rozkazał tu formować gwardyią narodową; wczora wydał odezwę do obywatelów ażeby wstrzymali się z umundurowaniem. Opłata gwardyakow zmnieyszona od 5 ryńskich do 90 graycarow; a zaś opłata 100 ryńskich za uwolnienie od tey powinności zupełnie zniesiona. Podobnież zaydą odmiany w uformowaniu korpusu pompierow; mianowicie co do uwolnienia tego korpusu od posługi woienney, tym bardziey że miał wynosić głów 1189, iaka liczba osłabiłaby bardzo resztę gwardyi. (*z Berliń.*)

Ze Stutgardu 20 stycznia

Dochody królestwa wirtember. wynoszące w przeszłym roku 7 milionòw ryńskich, tego roku maią bydź pomnożone do 8 mill. przeciwnie dług publiczny przed 4olaty na 16 milionów rachowany urosł dziś do 40 mill. i ieszcze podnieść się może do 50 mill. Głòwną przyczyną pomnożonych długow są częste woyny, do których krol wirtem. należał, a ztąd zbyteczne powiększenie woyska. Dziś zbroyna siła królestwa wirtem. składa się z leybgwardyi, z 21 batalionòw piechoty, z 6 regimentow iazdy, co wynosi 20000. Kontingens, do którego król wirtem. obowiązany, wynosi 12000 ludzi.

s Kassel 25 stycznia

Woysko westfalskie składa się z 2 regimentow kiryssierow, z 2 reg. iazdy letkiey, z 8 reg. piechoty liniiowey, z 1 rgm. artyleryi, 4 batalionow letkiey piechoty, z 6 kompanii weteranòw i tyluż kompanii departamentowych oraz korpusu żandarmow. — Zbroyna siła Xstwa Bergu wynosi 4 regimenta piechoty, ieden iazdy, i ieden batalion artyleryi. — Podług listow

od brzegow morza Baltyckiego, na rozkaz Jmperatora Napoleona woyska francuzkie zaięły Pomeraniią szwedzką.—*W Passau, Braunau Schaelingen* i w cytadelli *Wirtzburskiey*, przedawać zaczęli francuzi wszystkie swoie zapasy. (*z Berlińskiey.*)

z Lipska 22 stycznia

Studentom tuteyszey akademii zabroniła zwierzchność wszelkich związkow sekretnych, iako przeciwnych duchowi rządu — Stanom Naumburg-Zeitz pozwolił król nasz zaciągnąć dług od 47600 talarow na opędzenie potrzeb publicznych.—Oprócz uchwalonego zasiłku na ostatnim seymie, król złożyć kazał nadzwyczayny podatek. (*Korr. hamb.*)

F R A N C Y I A

z Hamburga 18 stycznia

Kommissyia rządząca w 5 departamentach anzeatyckich wezwała do chorągwi młodzieńców zaiętych konskrypcyią roku 1811. Do dnia 5 lutego wszyscy popisowi stanąć powinni na mieyscu przeznaczonem pod obawą całey srogości praw na nieposłusznych konskrypcyonistow. Ogłoszono też wyrok Jmperatora dnia 5 stycznia 1811 nakazuiący utworzyć kompaniią odwodową ochotnikow w departamencie *Uyścia Elby.* Zaciągaiący się do tego korpusu zyskuią dla swoiey familii pewne względy w następnych konskrypcyiach. Małoletni niemogą wchodzić do tego korpusu bez pozwolenia rodziców.

s Paryża 25 stycznia.

Dnia 19 wydał Napoleon obszerny dekret we 36 artykułach obeymuiący przepisy względem munduruwania woysk fr. Szkoły woienne Jmperatorskie w S. Germain, S. Cyr, i la Fleche, w których uczą się kosztem publicznym dzieci rycerzow zasłużonych w oyczyznie, wyrokiem Jmperatora przeznaczone zostały do formowania officerow, *1sza* do kawaleryi, *2ga* do piechoty a *3cia* do artyleryi. Wszakże młodzieńcom wolno przechodzić z iedney szkoły do 2giey, lecz nikt nie może przechodzić do woyska inney broni, oprócz tey, do iakiey przykładał się. Kontyngens miasta Paryża dostarczyć się maiący na skutek konskrypcyi z roku 1812 wynosi 990 ludzi. — W Moguncyi maią rozpocząć roboty koło budowy mostu na Renie, który w iak nayprędszym czasie ma bydź skończony — Jeneralnym dyrektorem wszystkich ceł w całem państwie mianowany JP. Ferrier. Na brzegach holl. znaleziono 49 weteranow wyrzuconych na ląd przez ministrow ang. liczba tych ludzi zebranych na różnych mieyscach przechodzi 3000. (*Korr. hamb.*)

Królowa hol. Hortensyia darowała na nowy rok królowi rzym. piękny wyzłacany wozek, i 2 baranki przez JP. Franconi wyuczone do pociągu. Wzaiemnie król rzymski darował dwòm synom Hortensyi bogato ozdobne portrety Napoleona i Ludwiki. (*Zusch.*)

Monitor rządowy ogłosił wyrok Jmperatora ieszcze dnia 18 paździer. 1811 w Amszterdamie podpisany, tworzący nową orderową ozdobę w następuiącey osnowie. Gdy order hol. *Jedności*, (*Union*) zgaszony został przez zmianę rządow tego kraiu, iak zgasły wszystkie inne ordery, które były w Piemoncie, Rzymie, Toskanii, Niderlandach i innych kraiach przez ich przyłączenie do państwa fr. gdy wszakże zasługi w oyczyznie ginąć niepowinny i owszem wszystkie dobre i obywatelskie czyny, chociażby mnie przeciwne, zawsze cenię, gdy legion honorowy iuż obiąć nie może wszystkich dystyngwuiących się, a order 3ch run złotych iest przeznaczony dla nadzwyczaynych zasług woiennych, z tych względow przedsięwzielismy ustanowić nowy order, tym bardziey, że rozciągnione granice państwa naszego pomnożyły liczbę zasłużonych szczególniey w wydziale administracyi i sprawiedliwości; azatym ustanawiamy order imper. *Połączenia* (*Reunion*). Wielkim mistrzem iest Jmperator fr. wielkich krzyżów iest 200, komandorow 1000, kawalerow 10000. W radzie tego orderu prezyduie Jmperator, iego krwi Xiąże lub W. dygnitarz; do niey wchodzi kanclerz orderu i podskarbi oraz 7 wielkich krzyżow. Ozdobieni tym znakiem zaprzysięgaią na wierność Jmperatorowi i oyczyznie. Xże Cadore były minister spraw zagr. mianowany kanclerzem, a Goes Dirland podskarbim. Na uposażenie tego orderu wyznaczył Jmperator 500000 frankow dochodu.

B R Y T A N I I A W I E L K A

z Londynu 10 stycznia

Odpowiedzi lekarzów na podane im zapytania względem stanu choroby króla, na to się zgadzaią, że król nie może obowiązków władzy rządowey sprawować; iż zdrowie iego tak co do ciała iak umysłu nie iest gorsze od tego, w iakiém było d.º 5 paździer. lecz że mniey iest podobieństwa, aby wyzdrowiał; że są iawne dowody, iż ma poięcie i pamięć; nareście, lubo nie zdaie się rzeczą podobną, przecież nie rozpaczaią zupełnie, a to z tego względu, iż król choruie raczey na pomieszanie aniżeli na utratę zmysłow. Lekarz Willis sam ieden odpowiedział ustnie i na piśmie, iż bardzo wątpi, aby król powrócił do zdrowia. Członki rady królowey układaiąc doniesienie w tey mierze wyraziły tę uwagę, nie wymieniaiąc lekarza, który ią uczynił. Po przeczytaniu tego doniesienia o zdaniu lekarzów w ich przytomności, co się zawsze dzieie przed podaniem go królowey, wszyscy ciekawie poglądali ieden na drugiego usiłuiąc dociec, którýby lekarz rozpaczał. Wszakże niedowiedzieli się, i podpisali wszyscy toż doniesienie, z którem arcy-biskup kantuaryyski natychmiast poiechał do Windsor. Wkrótce potym lekarz *Willis* oświadczył lordowi *Ellenborough*, że chciałby pomyłkę swoią w iedney z sześciu odpowiedzi poprawić, to iest, że nie może, mówić, aby o wyzdrowieniu króla rozpaczał. Ale nie można iuż było uczynić poprawki w doniesieniu bo z niém arcy-biskup iuż odiechał; poczém żądał P. *Willis*, żeby się rada królowey zebrała do tego lorda, gdzie po wykonaney znowu przysiędze oświadczył *Willis*, iż nie zupełnie rozpacza o wyzdrowieniu krola, co zapisano w protokule tayney rady. Od kilku dni zaczął król okazywać przywiązanie do ochędostwa; kazał sobie zrobić nowe suknie, szczególniey lubi nosić błękitną.

Na pierwszey sessyi parlamentu dnia 7 b. m. wniósł w Izbie wyższey hrabia Statesbury proiekt adressu. Powstał przeciw proiektowi lord Grenville, upatruiąc w nim, że ministrowie postanowili utrzymywać systemat zagrażaiący bezpieczeństwu Anglii. — Nie chcę tu mówić, rzekł, o rozrzutności, z iaką cześć ministrów szafuie zasiłkami kraiowemi w krytyczney chwili, kiedyby ich iak nayoszczędniey wypadało używać. Nie będę także mówił o polityce, przez którą chcąc ministrowie szkodzić nieprzyiacielowi, niszczą rękodzieła i handel kraiowy. Nie wynurzę zdania moiego względem niszczącego systematu skarbowego, który przywiódł nas do przyymowania papierowych pieniędzy, i bank ang. umieścił w spółce z rządem, wspólce tak kierowaney, że cała szkoda na rząd spadła, a cały zysk przy banku zostaie. „ —W tenże prawie sposób mówił hrabia Liverpool.—Hrabia Grey oświadczył, że gotów dowieść, iako postępowanie ministrów nietylko nie iest pożytecznem dla kraiu, ale nawet ściągnęło klęski tłoczące teraz Angliią. — Lord Holland zapowiedział, iż wniesie do Izby bardzo ważną rzecz, to iest, o pośrednictwie Anglii między Hiszpaniią, a iey osadami w Ameryce. Minister mar-

grabia Wellesley odpowiedział: Jeżeli interessa tyczące się osad hiszp. nie idą szybko, przypisać to należy przeszkodom, iakich ciemnota, zastarzałe przesądy, i zamiłowane monopolium nie omieszkały nigdy stawiać w dopełnieniu tego interessu.

Z morza baltyckiego przychodzą naysmutnieysze wiadomości. Jedni korsarze Gdańscy zabrali i do tego portu zaprowadzili 21 okrętow kupieckich. Dla poznania dostatecznego wszystkich strat rząd nasz pisał do ministra morskiego fr. ażeby raczył donieść o wszystkich wypadkach na brzegach.—S powodu zamkniętego handlu i klęsk morskich, w roku przeszłym zbankrutowało 2357 domów. Te upadki nietylko nieustaią ale coraz bardziey pomnażaią się. Porownawszy na przykład miesiące października i listopada, okazuie się że w ostatnim 124 bankrutow było więcey aniżeli w pierwszym. — Pokazuią tu szmaragd zdobyty w skarbcu Typposaiba, naywiększy może na całym świecie, bo 506 granow ważący.

z Dublina 6 stycznia

Kommissarze szkoły miłosierdzia odkryli tu ważne towarzystwo związane na oderwanie Jrlandyi od Anglii, i na zniszczenie herezyi. Wchodzą do tego związku nayznakomitsze osoby, a nawet niektórzy protestanci. Wydział katolicki wszystkich ma w swoiey opiece. Broń wzięli z arsenału zamkowego. Temi czasy ta stolica miała bydź attakowaną; ponieważ załoga iest nader słabą. Związkowi mieli zamiar użyć wszelkiey siły dla dóyścia do swoiego celu.

W Nothingham nie ustały rozruchy, a przynaymniey okolice pełne są zbóycow. Czeladz fabrykantow oddawna niepłatna porόynowawszy warstaty zaczęła rabować po gościńcach. — W Bristol uformowało się towarzystwo złodzieiow dla wzaiemnego wsparcia. Ratuiąc się obywatele podobnież sprzymierzyli się na swoią obronę. Toż samo dzieie się w Londynie. Pisma więc oppozycyyne mocno powstaią przeciwko policyi; wyrażaiąc że pewne ulice zamieszkane są przez samych łotrow, i na nich żaden uczciwy pokazać się nie może.

Dziennik *The-Star* napisał obszerny artykuł o stosunkach Brytanii W. z Ameryką północną: w nim wyraził że stany ziednoczone postępnią w Ameryce iak Napoleon w Europie, że *akt Non-intercourse* odpowiada zupełnie *systematowi lądowemu*; że lubo różne na pozor Ameryka i Francyia, lecz w gruncie iedno rozumieią i wzaiemnie wspieraią się. Wyliczał zatym szkody spływaiące z takiego stanu rzeczy na Angliią przez zamknięcie przystępu iey okrętom, rękodziełom, i całemu przemysłowi kupieckiemu do Ameryki. Po takich uwagach radził ministrom ażeby postępować zaczęli drogą odwetu, i wzaiemnie zamknęli Brytaniią W. amerykanom i na nieprzyiaźń odpowiedzieli nieprzyiaznią: tę radę wspierał tem przekonaniem, że Angliia nic niestraci tracąc handel ze stanami ziednoczonemi; że obeydzie się łatwo bez ich płodow surowych maiąc obfite plony na wyspach antylskich, w Brezylii i Indiach. Na przykład przytoczył zbiory bawełny w Brezylii, która co rok wydaie 145000 bel czyli 27,560,000 funtow, a zatym dwór brezyliyski ten naystatecznieyszy przyiaciel ang. sam ieden może opatrzyć wszystkie fabryki ang.

A M E R Y K A

s Caracas 30 stycznia

Od czasu iak amerykanie zaczęli dobiiać się udzielności, razem też poznali się na swoiey wartości. S chlubą pisma nasze wyliczaią bogactwa swoiey ziemi. Oprócz płodow ziemi niewyczerpane są dostatki górnictwa. Podług zaprowadzonego zwyczaiu, każdy Peruwianin nawet nayuboższy niemaiący sposobu do życia musi mieć parę łyżek i kubek ze srebra. Często widzieć można bosych z ostrogami srebr. Cóż mówić o magnatach! Familiia Valenciana pod Kordilierami ma dochodu 25,000,000 franków oprócz 1,500,000 z kopalni. Graf Regla właściciel kopalni Biskaina własnym kosztem zbudował w Havanach z mahoniu i cedru dwa okręty liniowe 3piątrowe i one królowi ofiarował. Lecz iak łatwo nabywaią pieniądze tak marnotrawnie rozpraszaią. Jedna prowincyia Mexyku wydaie co rok 3200 funtow złota, a 1,074,000 funtow srebra, ogółem 23 miliony piastrów. W samey mennicy mexykańskiey od roku 1690 do 1803 wybito 1353 miliony piastrow.

Okazało się nakoniec w iakim celu ciągnęło woysko brezyliyskie. Przyszedłszy nad brzegi Platy połączyło się z Montevideanami. Listy z Buenos Ayres pod dniem 8 października donoszą, że układy między Juntą tego miasta, a vice-królem Elio w Montevideo osobliwszym zerwały się sposobem. Gdy Junta nader grzecznie przyięła pełnomocnikow vice-króla na fregacie ang. vice-król, chcąc nowy krok do poiednania się uczynić, zaprosił deputowanych Junty do Montevideo, gdzie przygotował dla nich świetną ucztę, a nawet wielki faierwerk. Przystali na to z razu deputowani; ale postrzegłszy żołnierzy vice-króla uszykowanych na brzegu, co uczynił iedynie dla wyrządzenia im czci woyskowey, ogarnęła ich nagle trwoga, a mysląc, że vice-król Elio chce ich wziąć w niewolą, odpłynęli z gniewem. Mocno obeszło vice-króla to podeyrzenie, hańbiące iego charakter, iako woyskowego i hiszpana, i do tego przyszło, że oświadczył iako niechce iuż słyszeć o układach.

z Indyi wschodnich 15 czerwca

Rząd ang. z chlubą donosi o wykorzenieniu zwyczaiow barbarzyńskich na tym pięknym półwyspie. Od wiekow trwał zwyczay, że wdowy przy pogrzebie mężów szły na stos i razem paliły się; dziś drogą przekonania, przykładu i powagi, zniesiony został ten zwyczay nieludzki. Dotąd Xżęta i znacznieysi panowie niemogąc wydadź swoich córek podług swoiey ambicyi, a niechcąc ażeby zestarzały się w panieństwie, mordowali. *Seton* wyraża, że tym sposobem w kraiu *Kuth* zabito 2000 dzieci, a w *Guzarat* 5000. Rząd ang. iuż podarkami, iuż namowami, iuż innemi tym podobnemi srzodkami, wykorzenił ten zwyczay okropny. Nadaiąc niektórym obszerne dziedziny porobił traktaty obowiązuiące ich do zachowania dzieci przy życiu.

P R U S S Y

z Berlina 1 lutego

D. 24 b. m. odbyło się w kościele katedralnym uroczyste nabożeństwo na pamiątkę doroczną 100 lat od narodzenia Fryderyka W. Król s całą familiią i dworem tudzież wszystkich orderow pruskich kawalerowie byli na tém nabożeństwie. Potém udał się król do zamku. W iednym z przedpokoiów stawił przed nim Jrał-Leytnant Diericke, iako prezes naywyższey kommissyi orderowey, nowych kawalerów i ozdobionych znakami honorowemi. Nastąpił potém wielki obiad w galeryi obrazów i przyległych pokoiach. Około 500 kawalerów było nań zaproszonych. Tenże dzień obchodził stan kupiecki wyprawieniem obiadu dla inwalidów w liczbie 107. Między temi byli weterani, którzy pod Fryderykiem W. walczyli. Marsowa postać rycerzów zdawała się przypominać tego niesmiertelnego bohatyra. — Dnia 25 w rocznicę 60letniey służby swoiey Felmarszałek Kalkreuth dał wielki obiad dla króla i całego dworu. Obchodzono go także po towarzystwach publicznych i prywatnych iak nayweseley.

Kiedy Ludwik 14 wydał dekret na wypędzenie Hugonotow, z ochotą nayweiększą rząd pruski przyiął przemyslnych wygnańcow zostawuiąc ich przy swoich prawach i zwyczaiach. Dotąd mieli swoią własną iuryzdykcyią pod tytułem sądu osadowego; dziś ona zniesiona wyrokiem królewskim. — Jak w Austryi tak i w naszym skarbie, znayduią się wielorakie trudności. Upadek monety zdawkowey zatrwożył mieszkańcow i zatrzymał wszelki obrót pieniężny. Mennica wystarczyć niemoże na przebiianie. — Na zasilenia potrzeb skarbu przedaią tu wiele dóbr duchownych i maltańskich. Wszakże mimo powszechnego niedostatku liczne i wielkie składki zebrano na wystawienie monumentu dla s. p. królowey Ludwiki. — Nad brzegami Elby i Renu zakazano pokazywać się kuglarzom, s powodu rzuconego na nich podeyrzenia, że pod pretextem iakiegoś przemysłu bawią się łotrostwem. (*z Ber.*)

W Ł O C H Y

z Neapolu 3 stycznia

Sprowadzanie drzewa do budowy okrętów z prowincyi Abruzzo przez Appenin do Neapolu i Castellamare, miano dawniey za niepodobne dla wielkich przeszkód i zawad, lecz nareszcie okazało się przeciwnie. Wszelkie w tym względzie przeszkody szczęśliwie uprzątniono. Nayogromnieysze dęby przebywaią styrczące góry, a w Neapolu i Castellamare tak iuż iest wiele drzewa, iż budowa okrętów pomnożoną bydź może. W Castellamare zakładaią warsztat dostateczny na budowę 3ch liniiowych okrętów. Okręt Capri 74rodziałowy, i fregatę Karolinę osadzono iuż 1000 nowo zaciągnionych maytków.

H I S Z P A N I I A

z Sewilli 8 grudnia

Od 1 do 15 listopada, rozmaite oddziały fr. porozpraszały różne włóczące się kupy rokoszanów, między innemi oddział 7go pułku lekkiey iazdy, pod dowodztwem kapitana Niezabitowskiego, pogromił i rozpędził kupy dwóch hersztów, ubiwszy im 9 ludzi i 7 poymawszy, a zdobył 20 koni. Niektóre kupy broń złożyły, i posłuszeństwo królowi Józefowi zaprzysięgły. Dnia 20 listopada, 18letni młodzieniec Francisco de Paulo z kupy Bolsera, widząc nieufność i spory między hersztami rokoszanów, porzucił ich sprawę przybył z bronią, sprzętami i chorągwią, którą zabrał w Riego ochotnikom, i wierność poprzysiągł.

Zbiór ważnieyszych wypadków w 1811 w czerwcu.

Dnia 1 otworzono w Paryżu pożyczkę 12 milionów frank. dla xięstwa warsz. których bezpieczeństwo na zupach solnych *Wieliczki* zapisano. Minister policyi ogłosił dnia 6 z rozkazu króla sask. w Xstwie warsz. prospekt tey pożyczki. Dnia tegoż patent Cesarza Franciszka o wprowadzeniu nowey księgi praw cywilnych w państwach austr. od stycznia 1812. D. 3 rozpoczął się w Solurze seym szwaycarski. Dnia 4 monarchowie powrócili do S· Cloud z podróży przedsięwziętey do Cherbourga i brzegow. Dnia 7go trzęsienie ziemi na Przylądku dobrey nadziei. Dnia 8 małe trzęsienie ziemi w Jrkucku w Syberyi. Dnia 8 obrządek chrztu króla rzym. w kościele metropolitalnym paryzkim. Dnia tegoż umarł w Karlsruhe W. Xiąże badeński Karol Fryderyk w roku życia 63; panował lat 65. Wnuk iego obiął po nim rządy kraiu. Dnia tegoż część miasta Smirny w Azyi mnieyszey stała się pastwą płomieni. D. 12 ustawa króla saskiego znosząca w xięstwie warszawskim bieg zagranicznego bilonu. Dnia 14 straszny pożar w Królewcu. Dnia tegoż zaszła odmiana w ministerium tureckim. D. 16 zagaienie przez Napoleona tegorocznego posiedzenia ciała prawodawczego. Dnia 17 pierwsza sessyia soboru narodowego w Paryżu w kościele Metropolitalnym, złożona ze 104 prałatow. Napoleon mianował do niego kommissarzami, Pana Bigot Preameneau, ministra religiynego, i P. Marescalchi ministra związ: zewn. król. włoskiego. Dnia 18 połączyły się nad Tagiem woyska Xiążąt Dalmacyi i Raguzy, poczem zaraz oswobodzenie twierdzy Badaioz nastąpiło. Dowodzący w niey Jrł Philippon okrył się wielką chwałą. Woyska ang. i sprzymierzone cofnąć się musiały za Gwadiannę. Dnia 18 wielki pożar na przedmieściu Pera w Stambule. Dnia 19 ustawa Napoleona względem znoszenia się z nim soboru. Dnia tegoż mniemane stany hiszp. w Kadix uchwaliły iż Agliia ma bydź posredniczką między Hiszpanią a iey osadami. Dnia 20 patent Franciszka o biletach wymiany w summie 212,159,750 reńs. Dnia 21 wielka flota kupiecka ang. wypłynęła z Portsmoutch do Indyi, do przylądka dobrey nadziei i do Isle de France. Z dnia 21 na 22 wzięcie szturmem przez francuzow dolnego miasta Tarragony. Samo zaś miasto ze wszystkiemi warowniami wzięte było szturmem dnia 28. Rzeź była straszna. Kilkanaście tysięcy naylepszego woyska hiszp. zniszczono, blisko 10,000 poszło w niewolą, 184 dział dostało się w moc zwycięzcy; dowodził tem pamiętnem obleżeniem Jen: Suchet. Dnia 22 ustawa Napoleona względem Xiążąt krwi powowołanych do obcey korony. Dnia 24 urządzenie austr. porównywaiące stan obrony monarchii z potrzebami rolnictwa i przemysłu. D. 25 edykt rządu pruskiego poddaiący konfiskacie okręty nawet bez ładunku, do portow pruskich wchodzące, skoro się okaże, iż miały iakiżkolwiek związek z okrętami ang. na morzu baltyckim. Dnia tegoż król westfalski wyiechał z Paryża na powrót do królestwa swego. Kilku dniami wprzódy król hiszp. wyiechał także z Paryża do kraiu swego. Przybywszy do Bajonny, puścił się z tamtąd dnia 27 w dalszą podróż do Madrytu. Dnia 25 Ustawa Jmperatora, według którey W. xięstwo bergskie ma utrzymywać w roku 1812 w komplecie 4 pułki piechoty; ieden pułk iazdy i batalion artylleryi. Dnia 26 edykt rządu szwedzkiego o przedłużeniu na rok ieden stosunkow handlowych między Szwecyią i Finlandyią. Dnia 28 Jrł Bertrand przybył do Laybach dla obięcia wielkorządztwa prowincyi Jlliryiskich. Z d. 27 na 28 wielki był pożar w Archangelu. Dnia 29 minister spraw wewnętrznych czytał w zgromadzeniu prawodawczem obraz stanu państwa fr. Dnia 30 towarzystwo królewsko-gospodarczo-rolnicze Xstwa warsz. odprawiło w Warszawie pierwsze publiczne posiedzenie. D. tegoż była audyiencyia u Napoleona ciała prawodawczego i deputacyi 3ch departamentow północnych Niemiec. W miesiącu tym uzbroienia Porty trwały ciągle, ale też i układy z Rossyią nie ustawały. Woyska Rossyiskie przeszły na lewy brzeg Dunaiu. W Szwecyi wszczęły się rozruchy z powodu zaciągu do woyska, ale ie zaraz przytłumiono. W Austryi zaczęto sprzedawać dobra duchowne na rzecz kassy umarzaiącey papiery. W Rossyi nowy popis ludności nakazano.

w Wilnie dnia	stycznia	Barometr cale	linie		Termometr	stopnie	Odmiany powietrza
31	z rana	28	0	7	—	12$\frac{1}{4}$	
	po południu	28	0	5	—	7	pogodne
	w wieczor	27	11	8	—	9,5	
1	z rana	27	11	3	—	8,5	
	po południu	27	11	3	—	5$\frac{1}{4}$	pochmurne
	w wieczor	27	10	7	—	5,5	
2	z rana	27	10	8	—	6	
	po południu	27	10	8	—	4	pochmurne
	w wieczor	27	9	4	—	6	

Za Pozwoleniem Cenzury Wileńskiey — W Drukarni Redakcyi Kuryera Litewskiego.

DODATEK Nro 10

DO KURYERA LITEWSKIEGO.

W WILNIE DNIA 3 LUTEGO 1812 ROKU

Z S. Peterzburga 5 stycznia.

Za popisanie się w bitwach na przeszłey kampanii tureckiey w promocyi rang zostali; szef 7 strzeleckiego półku Sabonieiew Jrł.-leytenantem; szef kinburńskiego dragońskiego pułku Umaniec Jenerał-maiorem; leyb-gwardyi preobrażeńskiey graf Potemkin 1 pułkownikiem; w biało. huzar. Konopczański maiorem, Andruski rotmistrzem; w Wołyńskim ułańskim p. adiutant Jnrła od piechoty Graffa Goleniszczewa Kutuzowa Dziczkaniec rotmistrzem z zachowaniem przy pierwszey powinności; w czuguiewskim ułańskim pułku Lisaniewicz porucznikiem; w leyb-gwardyi grenadierow Woieykow 2 pułkownikiem; w iakutskim p. p. Drożyński maiorem, w riazkim p. p. adiutant Jnła od piechoty grafa Lanżerona kapitan Rayski maiorem; w 7 strzel. p. Wonlarski, Stanisławski sztabs-kapitanami; w 40 strzeleckim p. Bukiński podpułkownikiem; w woysku dońskim Jłowayski 11 półkownikiem.

J. J. Mość obiawia naywyższe ukontentowanie dystyngwuiącym się w rozmaitych bitwach z turkami, iako to: inflantskiego dr. p. szefowi i półkownikowi Paradowskiemu, półkownikom Wasilczykowi i Rykowi; Kinburńskiego dr. p. podpułkownikowi Chruszczowi; ukraińskiego p. p. podpułkownikowi Poliwanowi; 37 strzeł. pułku podpułkownikom Bakszeiew i Horbaczew, oraz maiorom Widarskiemu i Kiewliczowi tudzież adiutantowi Jrł-maiora Rezwego; 10brygady artylleryi kapitanowi Malinowskiemu.

U k a z y

W Jmiennym naywyższym J. J. Mości ukazie z własnoręcznym podpisem danym rządzącemu senatowi roku 1811 listopada 10 wyrażono: „ Zakładaiąc w naszem Jmperium uniwersytety, chcieliśmy podać sposob poddanym wszelkiego stanu czerpania w nich znaiomości wyższego stopnia; otworzyliśmy pole do udoskonalenia wszystkich talentow; lecz niepomyśliliśmy uwolnić od ogólney powinności wstępuiących do uniwersytetu a będących pod taryffą; albowiem samo weyście do uniwersytetu niedaie oyczyznie członka uformowanego podług zamiaru Naszego. Z tych względow rozwiązuiąc niepewność zwierzchności *rozkazuiemy* studentow wchodzących do uniwer. ze stanu pod taryfą będącego, chcących poświęcić się naukowemu powołaniu lub też cywilney czy woienney służbie, nie pierwiey wymazywać z taryffy, aż skończą cały kurs nauk w uniwersytetach; o czym zwierzchność szkolna stosownie do ich życzenia za każdym razem ma przedstawować rządzącemu senatowi.

Z Mińska 26 stycznia

Temi dniami JW. Biskup i kawaler Dederko, prezes towarzystwa dobroczynności w Mińsku odebrał następny reskrypt od Imperatorowey Maryi, „ Mości biskupie Miński! widziałam z ukontentowaniem z pisma WPana, dobroczynne iego przedsiewzięcia w zaprowadzeniu miłosiernego zakładu, i oddaiąc zupełną sprawiedliwość znakomitey gorliwości WPana ku dobru powszechnemu, wzięłam za miłą powinność chwalebny WPana uczynek doprowadzić do wiadomości Jmperatora nayukochańszego moiego syna; o czem WJPana uwiadamiaiąc zostaię przy tem z szczególnym dla niego względem dobrze mu życzącą. Pisan w S. Peterzburgu 30 grudnia. „ Na oryginale własną ręką podpisano. M A R Y I A

Kuryer Litewski

3 Redakcyia kuryera litt. donosi wszystkim swoim abonentom że pocztamt litt. przedsiewziął skuteczne srzodki ażeby każdemu kuryer litt. iak nayregularniey dochodził; azatym cierpiący iakąkolwiek mitręgę raczy przesyłać listowną skargę do pocztamtu lub do redakcyi, która JW. Pocztdyrektorowi przełożyć skargi nieomieszka. Prenumeratę można przesyłać każdego czasu roczną 14 i półroczną 7 rubli sr. a wszystkie numera od 1go będą odesłane. Oprócz akkuratności w wydawaniu kuryera litt. redakcyia usiłować będzie pomieszczać wiadomości iak nayswieższe.

O s t r z e ż e n i e

1 Gdy dekret sądu dzielczo exdywizorskiego między Jgnacym i Adamem Bronicami, i onych kredytorami w roku 1811 mca iulii 1 dnia ogłoszony tak w kategoryi sukcessyiney maiątku Miedziat, iako też w kategoryi maiętności Krayska w swoich wyrokach dla Jgnacego Bronica będąc aż nadto uciążliwym iest pod appellacyią i wpisanemi w sądzie gł. wileń. departamentu 2go aktoratami poparty; przeto żeby z JW. Adamem Bronicem i dalszemi possessorami Miedziat i Krayska, nikt o te maiątki w umowy i prawa niewchodził w imieniu aktora b. sędziego ziem. wileń. i kawalera Jgnacego Bronica takowe ostrzeżenie do publiczeey wiadomości podaię. 1812 ianuaryi dnia Wincenty Towtko.

Wyieżdzaiący za granicę

1 Wileński Policmeyster podaie do powszechney wiadomości iż mieszkaiący tu szlachcic Mateusz Drozdowski ma wyieżdzać za granicę, ktoby więc miał do niego iaką pretensyią niech się iawi w iak naykrótszym czasie do policyi.

Obwieszczenia

1 Sąd taxatorsko-exdywizorski na rozdział między kredytorow ogólney massy maiątku tak zeszłego Antoniego prezydenta grodzkiego zawileyskiego oyca iako też Justyna b. assessora sądu głównego litewskiego 2go departamentu syna Dowgiałłów przez sąd główny litewski drugiego departamentu determinowany i w namowie iuż będący, że w dniach 17 i 18 następuiącego mca februaryi dekret sądu swoiego promulgować będzie, wszystkie strony w sprawę wchodzące przez ninieyszą w kuryerze litewskim awizacyią zawiadamia. Datt roku 1812 ianuar. 27 dnia.

Jan Zongołłowicz ziem, wiłkom. b. pisarz exdywi.
Józef Bitowtt prezydent grodz. exdywizor.
Józef Xże Giedroyć sędzia ziem. wileń. exdywizor
Justyn Reutt exdywizorski regent.

Obwieszczenia

1 Sąd taxatorsko-exdywizorski za dekretem ziemstwa borysowskiego w roku 1810 iulii 18 dnia zaszłym i ukazem mińskiego pttgo sądu 2go departamentu w roku 1811 apryla 16 dnia nastałym na rozdział massy maiątku, W. Hieronima Zenowicza byłego sędziego ziemskiego pttu borysowskiego przeznaczony, w maiętności Zamoszu w tymże ptcie borysowskim sytuowany, na satysfakcyą dla kredytorow iego oświadczoney agituiący się po wydaném na instancyią kredytorow prawnem obwieszczeniu w terminie z niego wypadłym w dniu 15 zeszłego mca xbra 1811 roku ad fundum maiętności Zamosza ziechawszy, po zwyczaynym sądow swych wedle prawa zareasumowaniu, dla niezebrania się wszy-

stkich kredytorow pretensorow, do funduszu na ogólną satysfakcyą oświadczonego isk swóy reguluiących, wyrokiem swym na dniu 14 xbra tegoż 1811 roku, ogłoszonym, z powodu zaszłey śmierci administratora maiętności Zamosza, pierwszoziazdowym wyrokiem w dniu 6 maia roku 1811 przeznaczonego, innego na iego mieyscu installował, zatwierdził, ziazd swoy, w którym do oczewistego wyrokowania niezawodnie przystąpi, na dzień 17 februaryi roku bieżącego przeznaczył i ażeby na ten termin wszyscy ogólnie kredytorowie i pretensorowie wzmienionego w górze W. Hieronima Zenowicza, iakiekolwiek do funduszu, na satysfakcyią oświadczonego, powody maiący, sub ammissione pretensyi swych do tegoż sądu, w maiętności Zamoszu agituiącego się ze wszelką do sprawy gotowością stawali; skutki poprzedniczego dekretu dopełnili pretensyi swe wedle Prawa udowodnili, zastrzegł, i o tém stosownie do wyroku swoiego dla publiczney wszystkich wiadomości, przez gazetę kuryera litt. zaawizować postanowiwszy, przez ninieyszą urzędową awizacyią dopełnia. Datt. 1812 ianuar. 19 dnia.

Karol Gierald Towiański pttowy borys. ziem sędzia exd.
Józef Kowerski podsędek ziem pttu borys. exdywizor.
Dominik Pawlikowski podsędek ziem. borys. exdywizor.

1 *Sąd taxatorsko-exdywizorski maiątku Krzywobłockich po oddaniu całkowicie sprawy do namowy rozebrawszy onę oczewiście, w dniu 7 februaryi bieżącego 1812 roku dekret swóy promulgować będzie; celem więc zawiadomienia wszystkich do dzieła taxy exdywizyi maiątku Krzywobłockich interessowanych osob ażeby czy sami czyli przez swych plenipotentow dla przesłuchania pomienionego dekretu do domu Krzywobłockich w Wilnie pod Ostrą bramą sytuowanego na godzinę drugą po południu w dniu 7 februaryi currentis anni iawili się, ninieysza przy kuryerze litewskim zamieszcza się awizacyia. Datt dnia 30 ianuar 1812 roku.*

Dominik Szklennik sądow exdywizorskich regent.

3 Administracyia dekretem sądu taxatorsko exdywizorskiego maiętności Bolć naznaczona uwiadamia sukcessorow tak o zaszłey śmierci W. Placyda Trzaskowskiego cześnika brzeskiego, iakoteż o terminie ziazdu exdywizorskiego na dzień 20 februar. roku idącego do oczewistego rozsądzenia dekretem naznaczonego, i oraz uwiadamia, że maiątek ruchomy sumowny i w inskrypciach pozostały u XX. Dominikanow wileńskich klasztoru S. Ducha iak ulega satysfakcyi ze skutkow dekretu kredytorom, tak ażeby ony nie był sukcessorom mimo wiadomość sądu exdywizorskiego wydawany i ażeby sukcessorowie iako też różni kredytorowie i pretensorowie z dowodami swey należności do sądu exdywizorskiego przychodzili.

Raffał Chludziński administrator.

1 *Sąd taxatorsko-exdywizorski na usatysfakcyonowanie wierzycieli i pretensorow Krayczyca Mickiewicza w maiętności Pojulu w powiecie upitskim położoney exystuiący, gdy po użyczonych stronom rozprawuiącym się dylaciach i dwuch iuż odkładowych dekretach został zbliżonym ku oczewistemu czyli ostatecznemu rozebraniu wzaiemnych między temiż stronami stosunkow, obok zaś uważaiąc iż niektóre z połączonych stron, dla niewiadomych widokow w sądzie niejawiąc się; narażaią massę przez bezczynne exystowanie sądu na uszczuplenie. Z takiey pobudki sąd taxatorsko-exdywizorski ogłasza wszystkim względnie massy maiątku krayczyca Mickiewicza interessowanym, że w porządku ostatecznego rozebrania dzieła nieodmiennie w dniu 3 februar. idącego roku do namowy weźmie i na niestawaiących amissią zapisze— Datt roku 1812 ianuaryi 18 dnia.*

Tomasz Wiłeyko ziemski wileński i exdywi. prezydent.
Wincenty Alexandrowicz ziem. brasław. prezydent exd.
Józef Kozakowski prezydent grodz. pttu. wiłkom. exdy.

Oświadczenie na exdywizią

1 *Oświadczenie imieniem JWgo Stanisława Hrabi Tyszkiewicza w następnym czyni się sposobie: po zeyściu oyca moiego Janusza hrabi Tyszkiewicza Jenerała b. w. p. w roku 1811 in aprili zdarzoney stan interessów ogólny spadłego na mnie maiątku tyczących się przez żadne pisma tabelle i dalsze dowody nie był wyświecony i mnie iako nie zaymuiącemu się pod życiem oyca żadnemi interessami w naymnieyszym szczegule niewiadomy, powziąwszy więc iak dziś nabieram przekonania, mylną o rzeczy wiadomość, a powodowany maxymami ugruntowanemi w mym sercu od pierwiastkowey młodości, że kredytor na zasadach wiary publiczney w ufności przyiaźni bądź charakteru komukolwiek udzielaiący kapitałow, powinien rzeczywistą z dobr dłużnika odbierać satysfakcyią: w czułey więc chęci domierzenia oney kredytorom w tymże 1811 roku maia 5 dnia zaniosłem oświadczenie celem tylko porozumienia się z wierzycielami nie mniey ogólnych z niemi układow stan długu wyklarygować zdolnych. Teraz zaś gdy z przeyrzenia interessow poinformowanym zostaię, że oświadczenie poprzednie mną uczynione, ani żadnego waloru, ani skutku mieć niemoże, a między tym po różnych subselliiach przewodzące się przez kredytorow konwikcyie cały fundusz rozszarpać zamierzyły, iżby zatem ostatecznemu nieporozumieniu się uczynić koniec, niżey podpisany cały swóy maiątek iako to: Strzednik w powiecie rosieńskim leżący, Kowarsk, Surdegi, Miżyszki, Wesołow w powiecie wiłkomirskim, Upitę w powiecie upitskim, Błosniki w gubernii mińskiey, w powiecie dzisnieńskim, kamienicę w Wilnie, dworek z placami w mieście Grodnie, słowem wszystkie dziedzictwa moie niezaprzeczone drogą spadku po oycu osiągnione, tak za długi s. p. oyca moiego, iako też moie własne, pod taxę i exdywizyią oddaię, konkurs powszechny podnoszę i nayrychleyszey konkluzyi żądać w sądzie głównym wileń. depar. 2go postanawiam. Datt w Wilnie roku 1812 mca ianuar. 30 dnia.* Stanisław Hrabia Tyszkiewicz.

Licytacyia

1 *Kommissyia za Naywyższym J. J. Mości ukazem dla przedaży dobr skarbowych w gubernii wileńskiey ustanowiona ogłasza, że na skutek zalecenia JW. ministra skarbu w terminach 10, 14, 20 dni mca februaryi ninieyszego roku ma się odbywać powtórnie publiczna licytacyia niżey wymienionych skarbowych maiątkow; 1mo Cyganiszki, bez poddaństwa, w rosieńskim powiecie; 2do Rewle bez poddaństwa, w rosieńskim powiecie. 3tio Kowsze maiące 11 rewizkich dusz męzkiey płci. 4to Dulkie, zawieraiące 38 rewizkizkich dusz w rosieńskim powiecie. 5to Szkilwiany, bez poddaństwa, 6to Pożońście, bez poddaństwa, w upitskim powiecie. 7mo Godaycie, bez poddaństwa, w szawelskim powiecie. 8vo Woźniczany, bez poddaństwa, w trockim powiecie. Ambienci dla licytacyi takowych maiątkow raczą iawić się do tey kommissyi w naznaczonych terminach.*

2 *Ja Wincenty Zadarnowski sędzia grodzki powiatu brzeskiego uwiadamiam iż rzeczy zatradowane, a mianowicie: pierścień brylantowy, tabakiera czworograniasta złota z emalią, sanki malowane, teleskop, i zegarek stołowy kurantowy, oraz ogier gniady angielski; po oszacowaniu w przytomności moiey, policyi i magistratu brzeskiego, przez publiczną licytacyą w mieście Brześciu litewskim w przeciągu dni trzech to iest 14 15 i 16 następuiącego mca februaryi teraźnieyszego 1812 sprzedawanemi będą. Osob tedy co z powyższych rzeczy za gotowe pieniądze życzących nabydź; do przybycia na termina i mieysce dla licytacyi przeznaczone ninieyszym pismem wzywam. Datt d. 17 ianuar. 1812 r. Brześć litewski.* *Sędzia Wincenty Zadarnowski.*

Cena Targowa Wileńska

	Od dnia 28 stycznia do dnia 4 lutego	rub:	kop
Beczka Kommissyina	Zyta syrowego - -	6	50
	Pszenicy - - -	15	—
	Jęczmienia - - -	8	—
	Gryki - - -	5	—
	Owsa - - -	6	—
	Grochu - - -	7	—
	Faska Masła - -	3	50
	Funt słoniny wędzoney -	—	15
	Funt mięsa wołowego -	—	3
	Assygnacya 100 rubli -	24	50
	Dukat - - - - -	2	90